

(Folytatása a 2-ik oldalon)

A „Mi a teendő” megjelenésének 55. évfordulója

Ölvenni éve, 1902 március közepén jelent meg Stuttgartban Lenin kiváló műve a „Mi a teendő”. Azóta fél század telt el, s a mi napjainkban is ugyanolyan célmutató eszméket nyújt, mint megírásának idején.

A XIX. század végén és a XX. század elején a kapitalizmus végleges fejlődése legfelső és legutolsó szakaszába, az imperialista szakaszába ért. A cári Oroszországban az imperializmus sajátos jellege abban állt, hogy az imperializmus keresszül-kasul átszőtte a feudális jobbágyrendszer maradványainak sűrű hálóját. A cári hatalom apparátusának segítségével és közreműködésével támaszkodva, a kapitalisták kizsákmányolták az orosz munkásokat. A proletariátus válságos helyzete, a rendőrség által támogatott vállalkozók határtalan önkénye, a cári hatóságok elnyomása arra készítette a munkásokat, hogy gondolkodozzanak súlyos helyzetük okain és keressék a kivezető utat. A gazdasági válság csak gyorsította a munkások politikai ébredését. A proletariátus történelmi erővé alakult át a kapitalizmus megdöntésére.

Ebben a korszakban mind erősebben jelentkezett a nemzetközi szocializmus mozgalomban az opportunizmus, mely irányzat el akarta téríteni a proletariátust a forradalmi harctól. Oroszországban válfajja az ökonomizmus, ugyancsak gátolta a munkások politikai harcát. Lenin az ökonomisták fellépésének első pillanatától kezdve harcolt ellenük. Ahhoz, hogy a proletariátus egységes politikai pártja megalkudhasson mindennekellátott az ökonomizmust lefektetve. Ekkor írta Lenin a „Mi a teendő” című művét, amely teljes egészében az ökonomizmus ellen írt.

Lenin műve korszakalkotó jelentőségű volt a Kommunista Párt és a nemzetközi kommunizmus történetében. Felmérhetetlen szerepet töltött be az új típusú marxista párt megteremtéséért vívott harcban és megadta a párt ideológiai alapjait.

Lenin művében feltárta a marxista ideológia lényegét és leplezte az ökonomisták proletárellenes képmutatást. Rámutatott az orosz ökonomizmus és a nemzetközi opportunizmus összefüggésére.

A „Mi a teendő” öt fejezete részletesen foglalkozik a nemzetközi oportunizmus bírálatával, a spontánitás és tudatosság viszonyával a trade-unionista és a szocialdemokrata politika elvi ellentétével a munkások mozgalom és a proletariátus pártjának szervezeti feladatával. Lenin szemléltetve világítja meg a forradalmi elmélet jelentőségét, feltárta az élenjáró elmélet jelentőségét, forradalmiságát és a tudatosság fontosságát a forradalmi munkásmozgalomban. „A forradalmi elmélet nélkül nem lehet forradalmi mozgalom sem... Az élenjáró harcos szerepét csak az a párt tudja betölteni, amelyet élenjáró elmélet vezet”. Lenin kimutatta, hogy a forradalmi szocializmus gazdasági, politikai és elméleti formában folytatja az osztályharcot, s hangsúlyozta a forradalmi elmélet jelentőségét Oroszország proletárpártja számára.

A mű második fejezetében Lenin a spontánitás és tudatosság viszonyának elemzésével foglalkozik. A spontánitás elvének alkalmazása a munkások politikai lefegyverzését jelentette volna. Lenin rámutatott arra, hogy az ökonomisták félrevezetik a munkásokat, amikor azt hirdetik, hogy a szocialista ideológia spontán módon

jön létre és bebizonyította, hogy a szocialista ideológiát a tudomány hozza létre. Lenin kifejti, hogy a spontán munkásmozgalomban a forradalmi szocializmusnak kell bebizonyítania a szocialista tudatot. „A politikai osztálytudatot a munkások csak kivülről, vagyis csak olyan területről kaphatják, amely kivülre a gazdasági harc körén a munkások és a munkálatok kölcsönös viszonyai körén”.

Lenin rámutatott arra, hogy a munkások gazdasági harca a tökések ellen csupán a munkásoknak a munkálatok elleni kollektív harca a munkások eladásának kedvezőbb feltételeiért, a munkások munka- és életfeltételeinek megjavításáért.

Lenin könyvének negyedik és ötödik fejezetében a forradalmi munkásmozgalom és a proletár párt szervezeti feladataival foglalkozik. A forradalmi munkásmozgalom növekedése egységes harcot, centralizált párt létrehozását követelte. Lenin könyvében kifejtette egy harcos, az orosz munkásoknál előtt álló feladatok megoldására képes forradalmi marxista párt megszervezésének széles körű tervét.

A „Mi a teendő” elterjedése azt eredményezte, hogy egy évvel megjelenése után az oroszországi szocialdemokrata párt II. kongresszusa idején az ökonomisták ereje már szinte teljesen lecsökkent. Azok az elméleti tételek, amelyeket Lenin művében kifejtett, később a bolsevik párt ideológiájának alapjává lettek. Az Októberi Szocialista Forradalom győzelme után a „Mi a teendő” eszméi továbbra is irányt mutattak a világ kommunista pártjainak az oportunista szocialdemokraták elleni küzdelemben.

Amiről beszélnek

AZ ÜSTÖKÖS

A természeti túlmérenyek mindig foglalkoztatták az emberek képzeletét, s a nem mindennapos jelenségekhez, mint a napfogyatkozás, amelyet régen nem tudtak megmagyarázni, valóságos misztikus rémlátásokat fűztek.

Napjainkban sokat beszélnek az üstökösökről, amely a rádió és a sajtó híradásai szerint nagy sebességgel közeledik Földünkhez. Egyesek képzelt lázasan dolgozik és a legképtelenebb meséket fűzik az üstökös megjelenésének körülményeihez. A „mese” egyik változata (s ez aránylag a legelterjedtebb) az, hogy az üstökös megjelenése háborút von maga után, a másik pedig az, hogy összeütközik Földünkkel és ez a „világvéget” jelenti.

Az igaz, hogy 1911-ben megjelent a Halley üstökös az égbolton és 1914-ben kitört az első világháború, de az is igaz, hogy évenként legalább öt-hat üstökös jelenik meg s ettől még nem lesz háború. Bár a történelem nem szűkölködik háborúkban, de azért mégis sok lenne minden üstökös után egy világégés. Ki tudná győzni háborúval ezt a rengeteg üstökösöt?

Ez az egész üstökös történet onnan származik, hogy tavaly ősszel felfedezték valahol a Tejútban egy üstökös és rögtön elnevezték Arend-Rolandnak. (Ez volt tavaly a nyolcadik). Igaz, hogy nevezhették volna egyszerűen és becsületesen Pistanak vagy Jancsinak, de nem neveztek. Hisz a felfedező két nagy tudós belga mást sem csinált, csak éjszakánként keresztes egy guckerrel figyelte az eget és azért cselekedtek ezt ketten, mert hát ugyebár több szem többet lát. És megírták. Nem szerénytelenségből, hanem a hagyományunk hódolva azt a mozgó üstökös sajátmagukról nevezte el. Ezért érdemes volt gucker mellett elölteni éjszakáikat.

Nos ez az Arend-Roland névre hallgató üstökös közeledik Földünk felé és ebből származik az egész

szöbeszéd. Egyelőre kár megjedni, mert üstökösünk valahol a Halak csillagképben tölti idejét, de a jelek szerint ott nem érzi jól magát, mert tovaszáll a Föld felé. Természetesen nekünk, földlakóknak nincs aggodalomra okunk, mert kell félnünk az összeütközéstől. Emiatt fájjon csak az üstökös üstöke, mert ha közelünkbe kerül, nekünk semmi bajunk se lesz, ő viszont poruljár.

De még erről sincs szó, hisz amikor az üstökös a legközelebb lesz, akkor is nem kevesebb mint nyolcvan millió kilométeres távolságban marad. Márpedig az ilyen „közelségeket” mi már megszoktuk, hisz tavaly szeptemberben Mars bolygónkunk sokkálta közelébe merészkedett s mégis alig láttuk.

Március hónapban még futólagos ismereteket sem kaphatunk az Arend-Roland üstököséről, mert előbb a Napot szerencsétlenül közelségével, csak azután látogat meg bennünket: a szegény rokont. Április 22-én lesz a legélesebb, s ezt a fényességet tudós nyelven úgy nevezzük, hogy 0.2 nagyságrendű, ami bizonyára komoly fényesség, ha már nagyságrendje is van. De sajnos ekkor nem láthatjuk, mert a Nap mellett lesz és ez utóbbrak nagyobb a fénye, s így melléte elenyészik az árva üstökös csillogása. Lám, lám: napközben még csillogó üstökösnek sem érdemes lenni.

Guckernélküli szemünk előtt április 17-én jelenik meg először az üstökös, ha korajánban kimegyünk a Maros-parti sétányra. Ekkor látható a vár mögött rövid időre feltűnik, de ezért a látványért nem érdemes olyan korán felkelni. Inkább legyünk türelmesebbek, mert április végéig még magas az égbolton láthatjuk. Nem lesz túl fényes, csak kis csillogással, „nagyságrendjeivel”, de azért látható lesz. Akik látták, azt közölték, hogy már csövéje is van (majdnem egymillió kilométer hosszú) s ez még nőni fog.

(—hajt!—)

Megjelent az Igaz Szó legújabb száma

Gazdag tartalommal, tetszetős kivitelben jelent meg az Igaz Szó V. évfolyamának 2. száma. Az alábbiakban ismertetjük a folyóirat tartalmát.

Eugen Iebleanu: A költőnek (vers), Gagyi László: Vidéki Hamlet (novella), Tóth István: Előhang egy erdélyi reneszánsz antológiához (vers), Ilja Ehrenburg: Amit meg kell mondani, Bartalis János: Két vers, Tabéri Géza: Nagyvárad szülőbontás (elbeszélés), John Steinbeck: Igazgyóny (elbeszélés), Majtényi Erik: Versek, Szász János: Harmadévesek, Prodan Géza: Radnai emlékek (versek), Tóth Mária: Vergődés (elbeszélés), Alekszandr Puskin: Versek.

A Forum rovatban az alábbi cikkek jelentek meg: Hajdu Győző: Bánt és bor, Méliusz József: Kitépett naplólapok, Marosi Péter: Vágyok könyve.

A folyóirat Anyag és adat című rovatában Katona Szabó István Mórész Zsigmond és a marosvásárhelyi diákok, Seresély Béla pedig egy nap Juhász Gyulával címen írt cikket.

A Szemle rovat tartalma a következők: Molter Károly: Antalfi Endre első ünnepe, Lőrinczi László: Kortárs román írók — Francisc Munteanu, Oláh Tibor: Huszár Sándor: Valaki közbeszólt, Jordáky Lajos: Szász Károly válogatott tanulmányai, Iszák József: Molter Károly: Harci mosolyok, Gagyi László: Prosper Mermé: Szent Bertalan éjszakája.

A Vigyázó című rovatban a következő cikkek találhatók: Neobor kör-köszöntés; Kisárdag: Egy cserbenhagyott mújaj; Az Odüsszeia odüsszeiája és egyebek; En, Schöpfung és Capek; Műveltség-történet; Ha Gutenberg olvasná; Két új folyóirat; Arkadia.

(—hajt!—)

Irodalmi törvényszék előtt

Március 17-én, vasárnap a délelőtti órákban nagy érdeklődés mellett tárgyalta az irodalmi törvényszék előtt Liviu Rebreanu híres regényét, a „Lázadás”-t.

Az érdeklődők tömege zsúfolásig megtöltötte a 2. számú közpénztárat. Az elnöki székben Alexandru Jelebeanu neves temesvári költő, az írószövetség temesvári fiókjának elnöke foglalt helyet, a titkár tisztjét pedig Leonard Gavrilu töltötte be.

Az érdekes irodalmi tárgyalás során a vád és a védelem képviselői, a regény mélyreható elemzését nyújtották úgy pozitív, mint negatív szempontból. A hallgatóság nem egyszer nyílvánította tetszését viharos tapsal Radu Teodoru-nak, a vád képviselőjének, valamint Sergiu Levin-nek és Lucian Valea-nak, a védelem képviselőinek beszéde közben.

Ügyes kezek:

A „Precizia” órák atyja

(Folytatás az 1-ső oldalról.)

tábilis legyen. Es sikerült. 1953-ban utjára indították az első 200 ébresztőóra sorozatgyártását. Több mint száz alkotórészből rakták egybe a szövetkezetben gyártott alkotórészekből az első órákat. Kimondhatatlan öröm és büszkeség ült valamennyi órák arcán, amikor az első óra ott állt az elnök irodájának asztalán. A számlapjára nuolc betűt írták az órácének, amelyből a szövetkezet nevet rakták ki: Precizia. Simolan Péter lelkében e nyolc betűs szó hangja, az első óra ritmikus ketyegése örök visszhangra lett. A fiatal, ügyeskezű órák-szövő álma beteljesült. Nem azért, hogy kérdjék: ezt én készítettem, hanem hogy elmondhassa: én is tettem valamit... nem

volt hiábavaló a harmincöt év fáradsága, igyekezése.

S most, amikor az emléktől idézi fel magában Simolan Péter, újabb ötletek, álmok kelnek szírára. Kezében, ujjában az újabb alkotás heve ég. A gyárak, intézmények nagy gyári falórákat várnak és kérnek. Az új találmányokhoz is kellene óraművek. Például most is, látogatásunk napján, a kolozsvári Unirea textilipari-gépek gyártó üzem számára készített Simolan Péter egy „jelzőórát”. S hány ilyen és ehhez hasonló órát vár feljövő iparunk, gépgyártásunk. A megkezdett is tökéletesíteni kell. El kell érniük, hogy versenyképesek legyenek hazánk órágyártmányai a más országokéval.

m. j.

TESTNEVELÉS ÉS SPORT

Élénkíramu játék — döntetlen eredmény

Aradi Energia G. Dimifrov — Nagybányai Energia 3:3 (2:2)

Az ujonnan átalakított, korszerűsített Progresul sporttelepén játszották le vasárnap délután a barátságos mérkőzést, amelyen több mint 2500 néző jelent meg, hogy tanuja lehessen az idény első jelentősebb városközi találkozásának. A mérkőzés valóban rá is szolgált az érdeklődésre, mert végig jóíramu, heves küzdelem vívott a két csapat, sok góllal, s a mezőnyben mutatott tetszetős játékkal.

A két csapat így állt fel: ENERGIA G. DIMITROV: Kiss — Juhász, Badea (Busch), Buzsan — Jerger, Solu — Chitic (Negru), Popescu (Risztin, Popescu), Nedelcu (Popescu, Nedelcu), Risztin (Rennich), Negru (Chitic). NAGYBANYAI ENERGIA: Fejes (Fuleiter) — Barbu, Okbarszki, Vasilescu — Schlesinger, Fehér — Tóth, Szilágyi (Adametz), Sulyok, Vlad, Doronszky.

Változatos a játék az első perctől kezdve, s a 4. percben az aradi csapat vezetéshez jut: kapu előtti kavargás után Popescu élesen a jobb felső sarokba küldi a labdát (1:0). A vendégszapat egy szögletet hagy ki, majd a 8. percben egyenlített: Badea tétoz és Sulyok — nem: az 5. labáról kerül Kiss hálójába a labda: (1:1). Ujabb két eredménytelen kornert ragnak a nagybányaiak és a 14. percben megszerzik a vezetést: Popescu tulkönnyműen ad „haza”, a balszélső Doronszky résen van, elcsipi a labdát és hálába küldi (1:2). A vagongyáriak érne el egy eredménytelen sarkrugást, de a 21. percben megszerzik az egyenlítő gólt: Risztin—Popescu összjáték után utóbbi lövése a

bal alsó kaputól pattan be (2:2). A 27. percben Nedelcu összejelel Okbarszkival és a középsarokról lemege, hogy csak a második félidőben térjen vissza. Helyetle erre az időre Rennich áll be. A vendégszapat még két, az aradi pedig egy szögletet hagy ki és vége a félidőnek.

Szünet után a 6. percben Sulyok beadása után Doronszky fejesét védi Kiss, majd Barbu vét eredménytelen szögletet a túldalalon. A 20. percben Risztin ad mögé egy sarkrugást, a 21. percben azonban vezetéshez jut a vendégszapat: Vlad jól kiharaszálja az aradi védelem megtorpanását és gólt szerez (2:3). A 31. percben Barbu és Okbarszki egyszerre akarnak menteni, a középhátvéd megsérül és elhagyja a játéktérét. A 34. percben szöglet után Popescu lövése a védők kezén akad el, a megítelt 11-esét Popescu értékesítette (3:3). Az utolsó percek az aradi csapat fölényéjében telnek el, de már csak két eredménytelen kornert tudnak elérni a vagongyáriak. Szögletarány 7:5 (2:5) az aradiak javára.

A korai idény ellenére a játék tetszett. A védelmek mindkét részről — kis zökkenőktől eltekintve — kielégítettek. A csatársorok sok és jó helyzeteket teremtettek, de a befejezés nem mindig sikerült. Az aradi csapatból egyénileg Kiss, Juhász, Buzsan, Popescu és Chitic tűntek ki, a nagybányai együttesben Okbarszki, Vasilescu, Sulyok és Doronszky a legjobbak. Bíró Szegő Miklós.

Néhány sorban

Megkezdődtek a küzdelmek a magyar labdarúgó bajnokságban, az első forduló főbb eredményei: Salgótarján—Csepel 4:1, Szombathelyi Haladás—Újpesti Dózsa 1:1, Pécs—Honvéd 1:0, Tatabánya—MTK 1:0, Vasas—Dorog 4:0, Ferencváros—Szeged 3:0.

A kosárlabda bajnokságban a férfiaknál a Bukaresti Energia és a Temesvári Stinta 49:49 arányban döntetlenül mérkőztek, a nőknél a Kolozsvári Stinta 45:37 arányban legyőzte a Bukaresti Progresul FB csapatát.

Az országos rugbypo bajnokság „A” csoportjában megindultak a küzdelmek, a fontosabb eredmények: Bukaresti Dinamo—Stinta Bányáipar 6:0; Hadsereg Közp. Haza—Locomotiva PTT 23:3; Bukaresti Energia ISP—Progresul FB 27:3; Energia Republica—Ploesti Energia DGSM 3:0.

Bukarestben a Voința kupa céllövőversenyen a 3x40 lövéses versenyben Iosif Sirbu érdemes sportmester, győzött 1165 körös kitűnő eredménnyel.

A magyar egyéni sakkbajnokság küzdelmei befejeződtek, a bajnoki címet Barcza Gedeon nagymester szerezte meg, 2. Benkő, 3. Bilek.

Kantonban a jugoszláv női és férfi kosárlabda válogatott csapatok mérkőztek a kínai válogatottal. A férfiaknál 85:55, a nőknél 54:45 arányban győztek a jugoszlávok.

Szombaton a délamerikai labdarúgó bajnokság keretében játszották le a Peru—Chile válogatott mérkőzést, amelyet Peru 1:0 arányban nyert meg.

A világbajnoki sakkturnán az ötödik játszmát Botvinnik az 54. lépés után megnyerte és így öt játék után a világbajnok 3:2 arányban vezet Szmsizlov ellen.

Bukarestben barátságos labdarúgó mérkőzés keretében a Bukaresti Progresul 3:1 (1:0) arányban legyőzte a Nagyvárad Progresul csapatát.

Az országos kerékpáros ciclocros-bajnokság döntője

Kolozsváron bonyolították le az országos ciclocros-bajnokság döntőjét, amely rendkívül heves küzdelmeket hozott. A férfiak versenyén a nagy esélyes Constantin Dumitrescu szerezte meg az első helyet, míg a nők versenyén meglepetés született: az országos bajnok, Maria Bisak vereséget szenvedett a sztálinvárosi Hertha Schusterstől. Az eredmények: Férfiak: 1. Constantin Dumitrescu Hadsereg Központi Haza 1 óra 06:45 mp., 2. P. Solutz Sztálinvárosi Flj Rosie. Nők: 1. Hertha Schuster Sztálinvárosi Flj Rosie 44:16 mp., 2. Maria Bisak Bukaresti Progresul.

A bukaresti Fesztivál kupa-mérkőzések

Az ezévbén Moszkvában megrendezett Fesztivál tiszteletére országos kupa-mérkőzések folynak és a fővárosban megkezdtek azt a nagyszabású labdarúgó tornát, amelyet a Világifjúsági és Diákalkotók tiszteletére rendeznek. A tornán a Hadsereg Központi Haza, a Bukaresti Dinamo, a Bukaresti Locomotiva 1:0 (1:0),

Az asztali tenisz világbajnoki verseny végeredménye

Stockholmban befejeződtek az asztali tenisz világbajnokság küzdelmei, amelyek során az egyéni számok közül a japánok 3, a magyarok és a csehszlovákok pedig 1-1 világbajnokságot nyertek. A részletes eredmények:

Férfi egyes 1. Tanaka (Japán), 2. Ogimura (Japán), 3. Schneider (Németország) és Andreadis (Csehszlovákia). A döntő eredménye: 3:0 (11, 18, 19).

Női egyes: 1. Eguchi (Japán), 2. Haydon (Anglia), 3. Watanabe (Japán) és Zeller (Román NK). A döntő eredménye: 3:2 (14, 22, —, —, 21, 19).

Férfi páros: 1. Andreadis—Stipek (Csehszlovákia), 2. Ogimura—Tanaka (Japán), 3. Tsunoda—Miyata (Japán) és Sidó—Gyvetal (Magyar NK). A döntő eredménye: 3:1 (13, —, 18, 19, 17).

Női páros: 1. Moszczy—Simonné (Magyar NK), 2. Haydon, Rowe (Anglia), 3. A. Rozeanu—Zeller (Román NK) és Golopenta (Román NK)—Elliot (Skócia). A döntő eredménye: 3:2 (—17, 21, 18, —13, 13).

Vegyes páros: 1. Ogimura—Eguchi (Japán), 2. Andreadis (Csehszlovákia)—Haydon (Anglia), 3. Tsunoda, Namba (Japán) és Vihnanovszky (Csehszlovákia)—Elliot (Skócia). A döntő eredménye: 3:2 (16, —19, 18, —10, 19).

Férfi egyes 1. Tanaka (Japán), 2. Ogimura (Japán), 3. Schneider (Németország) és Andreadis (Csehszlovákia). A döntő eredménye: 3:0 (11, 18, 19).

Női egyes: 1. Eguchi (Japán), 2. Haydon (Anglia), 3. Watanabe (Japán) és Zeller (Román NK). A döntő eredménye: 3:2 (14, 22, —, —, 21, 19).

Férfi páros: 1. Andreadis—Stipek (Csehszlovákia), 2. Ogimura—Tanaka (Japán), 3. Tsunoda—Miyata (Japán) és Sidó—Gyvetal (Magyar NK). A döntő eredménye: 3:1 (13, —, 18, 19, 17).

Női páros: 1. Moszczy—Simonné (Magyar NK), 2. Haydon, Rowe (Anglia), 3. A. Rozeanu—Zeller (Román NK) és Golopenta (Román NK)—Elliot (Skócia). A döntő eredménye: 3:2 (—17, 21, 18, —13, 13).

